

**Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет журналістики
Кафедра української преси**

**Затверджено
на засіданні кафедри української преси
факультету журналістики
Львівського національного університету
імені Івана Франка
(протокол № 1 від 31 серпня 2020 року)**

**Завідувач кафедри
української преси
(проф. С. А. Кость)**

**Силабус
з навчальної дисципліни
«Українська військово-політична думка»,
що викладається в межах освітньої програми «Журналістика»
другого освітнього рівня вищої освіти
для студентів магістратури II курсу (III семестр) із спеціальності
зі спеціальності 061 Журналістика**

Львів -2020

**Силабус курсу “Українська військово-політична думка”
2020-2021 навчального року**

Назва курсу	Українська військово-політична думка
Адреса викладання курсу	вул. Генерала Чупринки, 49, Львів
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Факультет журналістики, кафедра української преси
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	Галузь знань – 06 Журналістика; напрям підготовки 6.030301 «журналістика»; спеціальність – 061 Журналістика
Викладачі курсу	Кость Степан Андрійович, кандидат філологічних наук, професор, завідувач кафедри української преси
Контактна інформація викладачів	skost@lnu.edu.ua Львів, вул. Генерала Чупринки, 49, каб. 402
Консультації по курсу відбуваються	Консультації в день проведення лекцій/практичних занять, а також за попередньою домовленістю. Можливі й онлайн консультації через Skype, Вайбер, Zoom. Для погодження часу онлайн консультацій слід писати на електронну пошту викладача, Viber або телефонувати.
Сторінка курсу	https://journ.lnu.edu.ua
Інформація про курс	Предмет української військово-політичної думки як дисципліни тісно пов'язаний із змістом суміжних дисциплін (історія України, історія української військової преси, воєнна журналістика, політична думка тощо) і полягає у вивченні як політичного аспекту функціонування армії у структурі державного організму, так і у вивченні концепції державотворення, предмет дисципліни пов'язаний також із ідеями державності й боротьби.
Коротка анотація курсу	Програма з курсу «Українська військово-політична думка» відповідає навчальному плану, освітньо-професійній програмі (ОПП) та освітньо-кваліфікаційним характеристикам (ОКХ) підготовки журналістів ЛНУ ім. І. Франка. Військово-політична думка – це сукупність офіційних документів, наукових і публіцистичних праць, які відображають українські військові традиції й воєнне мистецтво, обґрунтовують значення армії у захисті державності й розглядають її як один із головних інститутів держави, які аналізують суспільно-політичні аспекти функціонування армії та її взаємини із суспільством, які усвідомлюють значення ідеї боротьби як органічну рису й ознаку суспільного буття і взаємин між державами й надіями, які обґрунтовують значення преси (і пропаганди) як елементи і суспільства й армії, які відображають морально-психологічну готовність нації до боротьби за державність і національні інтереси (честь, гідність) які спираються на такі важливі концептуальні ідеї й цінності, як державність, соборність, заперечення пацифізму в будь-якій формі, патріотизм, жертвність.
Мета та цілі курсу	Мета – дати студентам цілісне уявлення про головні етапи становлення і розвитку української військово-політичної думки Цілі – з'ясувати принципові ідеї й концепції української військово-

	політичної думки (в різних історичних і політичних контекстах); показати зв'язок української військово-політичної думки із пресою і публіцистикою;
Література для вивчення дисципліни	<ol style="list-style-type: none"> 1. Животко А. Історія української преси. – Мюнхен, 1989-1990. 2. Преса боротьби й ідеї (західноукраїнська публіцистика першої половини ХХ ст.) : Зб. текстів (Уклад. і автор вступ. статті та коментарів С. Кость. – Львів, 1994. – 526 с. 3. Кость С. Нариси з історії української військової преси. – Львів, 1998. – 356 с. 4. Кость С. Західноукраїнська преса першої половини ХХ ст. у всеукраїнському контексті. Монографія. – Львів, 2006. – 513 с.; 5. Кость С. Історія української журналістики (західноукраїнська преса першої половини ХХ ст.: ідейно-концептуальні засади, періодизація). – Львів, 2008. – 272 с.; 6. Кость С. Історія української журналістики (західноукраїнська преса першої половини ХХ ст.: структура, проблематика. Книга перша). – Львів, 2008.– 304 с.; 7. Кость С. Західноукраїнська преса першої половини ХХ століття: Люди боротьби й ідеї (Бібліографічний довідник). Навчальний посібник / С. Кость. – Львів. – 2016. – 496 с. 8. Кость С. Історія української військової преси / С. Кость. – Львів, 2016. – 340 с. 9. Кость С. Журналістика і війна / С. Кость. – Львів, 2016. – 414 с.
Тривалість курсу	3-й семестр. Рік підготовки – другий
Обсяг курсу	Загальна кількість годин – 90. 24 години аудиторних занять. З них 8 годин лекцій, 16 годин практичних занять та 66 годин самостійної роботи
Очікувані результати навчання	<p>Після завершення цього курсу студент буде :</p> <p>Знати</p> <ul style="list-style-type: none"> – зміст поняття «військово-політична думка» та її україноцентричний аспект; – основні етапи виникнення, становлення і розвитку української військово-політичної думки; – творчість українських державних і політичних діячів і публіцистів. <p>Вміти</p> <ul style="list-style-type: none"> – аналізувати й оцінювати проблеми української військово-політичної думки на різних етапах існування тисячолітньої української історії; – аналізувати ідеї й концепції української військово-політичної думки в контексті конкретного історичного періоду; – бачити зв'язок між українською державницькою ідеологією й військово-політичною думкою; – реалізувати свої знання із військово-політичної думки у написанні власних публікацій, у науково-дослідницькій роботі.
Ключові слова	війна, армія, військово-політична думка, стратегія і тактика, державне будівництво, революція, еволюція, війна і пропаганда
Формат курсу	Очний
	Проведення лекцій, практичних занять та консультації для кращого розуміння тем

Теми	Доцільно подавати у формі СХЕМИ КУРСУ**
Підсумковий контроль, форма	Іспит в кінці семестру письмовий/тестовий/усний/комбінований
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з дисциплін, достатніх для сприйняття категоріального апарату магістра журналістики зі спеціальності 061
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	<p>Лекції, консультування, дискусії</p> <p>Лекції. Передбачено ознайомлення студентів із основними питаннями програми спецкурсу, теоретичними, методологічними і творчо-продуктивними аспектами; ознайомлення з рекомендованою літературою.</p> <p>Практичні заняття. Передбачено виконання домашніх завдань (опрацювання рекомендованої літератури), підготовка до аналізу запропонованих тем і проблем у контексті сучасної ситуації в Україні та світі. Найпоширеніші форми: конспект про зібрану інформацію, з'ясоване – не з'ясоване (питання, на які знайдено відповіді і питання, на які відповідей не знайдено), обговорення, підсумки (оцінка результатів).</p> <p>Самостійна робота студента під керівництвом викладача полягає в тому, що кожна тема потребує закріплення. Студенти працюють з рекомендованою літературою, з конкретними виданнями, з відео-матеріалами, інформацією з інтернету, готують порівняльний аналіз.</p> <p>Індивідуально-групове творче завдання як основа підсумкової кваліфікаційної роботи за підсумками спецкурсу покликане виявити: а) скрупульозність і старанність виконання домашніх завдань зокрема і самостійної роботи загалом, б) вміння збирати, систематизувати, осмислювати і використовувати інформацію, в) уміння творчо (креативно) підходити до складних або нетрадиційних проблем.</p> <p>У разі відпрацювання пропущеної теми готують есе.</p> <p>Можливий варіант оцінювання через тестову базу. Насамперед для заочної форми навчання та студентів, які мають вільне відвідування чи перебувають на міжнародному стажуванні.</p> <p>Відпрацювання і консультування відбувається за графіком, затвердженим і оприлюдненим на кафедрі.</p>
Необхідне обладнання	З урахуванням особливостей навчальної дисципліни. Вивчення курсу може не потребувати використання програмного забезпечення, крім загально вживаних програм і операційних систем.
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою.</p> <p>Основа контрольно-залікових питань (за змістовими модулями) становлять виконання завдань на самостійне опрацювання з метою закріплення теоретичного матеріалу, викладеного на лекціях і опрацьованих на практичних заняттях, а також опрацювання рекомендованої літератури та сучасних журналістських текстів і телерадіопрограм.</p> <p>Оцінювання наукових есе (0-10 балів за кожне) – форма відпрацювання пропусків практичних занять</p> <p>Відпрацювання і консультування відбувається за графіком, затвердженим і оприлюдненим на кафедрі.</p> <p>Письмові роботи: Очікується, що студенти виконають декілька</p>

видів письмових робіт (доповідь та відкритий тест).

Академічна доброчесність: Очікується, що студентські роботи будуть самостійними, оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших авторів становлять приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.

Відвідування занять є важливою складовою навчання.

Очікується, що всі студенти відвідають усі аудиторні заняття з курсу. Слухачі повинні інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку вони зобов'язані дотримуватися усіх строків, що визначені для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом.

Література. Усю літературу, яку студенти не зможуть знайти самостійно, викладач надає виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам.

Політика виставлення балів. Враховуються усі бали, набрані упродовж семестру (поточне тестування (контрольна), самостійна робота (доповідь) та бали за роботу на практичних і семінарських заняттях.

При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття, якщо це не пов'язано з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.

Жодні форми порушення академічної доброчесності **не толеруються**.

Письмові роботи: Очікується, що студенти виконають декілька видів письмових робіт (есе, вирішення кейсу). **Академічна доброчесність:** Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.

Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом.

Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.

	<p>Політика виставлення балів. Враховуються бали набрані на поточному тестуванні, самостійній роботі та бали підсумкового тестування. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.</p> <p>Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</p>
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.

Схема курсу

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль I. Зародження й становлення української військово-політичної думки (теоретичний аспект)

Тема 1. Вступна лекція. Методологічні засади української історії. Структура курсу.

Основні поняття. Огляд літератури.

1. Мета і завдання курсу. Актуальність і фактичне значення.
2. З'ясування основних понять («війна», «армія», «військово-політична думка», «стратегія і тактика», «державне будівництво», «революція», «еволюція», «війна і пропаганда»).
3. Огляд літератури.
4. Ідея державності та її методологічне значення.

Практичне заняття №1

Методологічні проблеми дисципліни. Історіографія

1. Мета і завдання курсу. Актуальність і фактичне значення.
2. З'ясування основних понять («війна», «армія», «військово-політична думка», «стратегія і тактика», «державне будівництво», «революція», «еволюція», «війна і пропаганда»).
3. Огляд літератури.
4. Ідея державності та її методологічне значення.

Завдання: підготувати письмовий огляд літератури.

Тема 2. Історія української державності і форми існування військово-політичної думки

1. Періодизація української історії.
2. Український сегмент воєнного мистецтва. Сучасний підтекст проблеми.
3. Форми існування військово-політичної думки.

Практичне заняття № 2

Історія української державності і форми існування військово-політичної думки

1. Періодизація української історії.
2. Український сегмент воєнного мистецтва. Сучасний підтекст проблеми.
3. Форми існування військово-політичної думки.

Змістовий модуль 2. Практичний аспект історії військово-політичної думки

Тема 3. Військово-політична думка княжих і козацьких часів

1. Питання стратегії й тактики княжих часів у літописах княжих часів.
2. Воєнне мистецтво Б.Хмельницького.
3. Літопис Самійла Величка як джерело вивчення військово-політичної думки.
4. Військово-політична думка часів гетьманщини.
5. Стратегічні концепції І.Мазепи. Творчість І.Мазепи.

Практичне заняття № 3

Військово-політична думка княжих і козацьких часів

1. Питання стратегії й тактики княжих часів у літописах княжих часів.
2. Воєнне мистецтво Б.Хмельницького.
3. Літопис Самійла Величка як джерело вивчення військово-політичної думки.
4. Військово-політична думка часів гетьманщини.
5. Стратегічні концепції І.Мазепи. Творчість І.Мазепи.

Тема 4. Військово-політична думка початку ХХ ст. і визвольних змагань (1900-1921)

1. Ідея збройної боротьби в українській публіцистиці початку ХХ ст.
2. Державницька ідеологія Українських Січових Стрільців.
3. Військово-політична думка часів Центральної Ради.
4. Тріумф і трагедія українських визвольних змагань.

Практичне заняття №4

Військово-політична думка початку ХХ ст. і визвольних змагань (1900-1921)

1. Ідея збройної боротьби в українській публіцистиці початку ХХ ст.
2. Державницька ідеологія Українських Січових Стрільців.
3. Військово-політична думка часів Центральної Ради.
4. Тріумф і трагедія українських визвольних змагань.

Тема 5. Військово-політична думка міжвоєнної доби

1. Причини поразки української революції.
2. Ідея боротьби в працях Д. Донцова.
3. Концепція визвольної боротьби і пошук шляхів до відновлення української державності (Є. Коновалець, С. Петлюра).
4. Українська воєнна доктрина Я. Колодзінського.
5. Військове питання в документах ОУН.
6. Воєнний і військовий дискурс української публіцистики.

Практичне заняття №5

Військово-політична думка міжвоєнної доби

1. Причини поразки української революції.
 2. Ідея боротьби в працях Д. Донцова.
 3. Концепція визвольної боротьби і пошук шляхів до відновлення української державності (Є. Коновалець, С. Петлюра).
 4. Українська воєнна доктрина Я. Колодзінського.
 5. Військове питання в документах ОУН.
 6. Воєнний і військовий дискурс української публіцистики.
- Завдання: написати публікацію на військову тематику.

Тема 6. Військово-політична думка періоду Другої світової війни

1. Військово-політичний аспект документів ОУН.
2. Воєнна концепція у документах УПА.
3. Військово-політична думка у творчості публіцистів українського збройного підпілля.
4. Зміст поняття «Воююча Україна».

Практичне заняття № 6

Військово-політична думка періоду Другої світової війни

1. Військово-політичний аспект документів ОУН.
2. Воєнна концепція у документах УПА.
3. Військово-політична думка у творчості публіцистів українського збройного підпілля.
4. Зміст поняття «Воююча Україна».

Завдання: підготувати публікацію на військову тему.

Тема 7. Військово-політична думка української еміграції

1. Політична структура української еміграції.
2. Визвольна концепція ОУН(б).
3. Визвольна концепція ОУН(м).
4. Визвольна концепція УРДП

Практичне заняття №7

Військово-політична думка української еміграції

1. Політична структура української еміграції.
2. Визвольна концепція ОУН(б).
3. Визвольна концепція ОУН(м).
4. Визвольна концепція УРДП

Завдання: підготувати огляд на тему «Воєнний дискурс сучасних ЗМІ».

Тема 8. Сучасна українська воєнна доктрина

1. Відновлення української державності й розбудова Збройних Сил України.
2. Українська воєнна доктрина.
3. Воєнний дискурс сучасних ЗМІ.

Практичне заняття №8

Сучасна українська воєнна доктрина

1. Відновлення української державності й розбудова Збройних Сил України.
2. Українська воєнна доктрина.
3. Воєнний дискурс сучасних ЗМІ.
4. Обговорення дискусійних моментів проблеми.
5. Підсумок.

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	Денна форма						Заочна форма						
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі					
		л	п	лаб	інд	ср		л	п	лаб	інд	ср	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Модуль 1													
Змістовий модуль 1. Ідейно-концептуальні засади та тематично-змістові моделі публіцистики Івана Франка													
Тема 1. Методологічні проблеми дисципліни. Історіографія	11	1	2			8							
Тема 2. Історія української державності і форми існування військово-політичної думки	11	1	2			8							
Тема 3. Військово-політична думка княжих і козацьких часів	11	1	2			8							
Тема 4. Військово-політична думка початку ХХ ст. і визвольних змагань (1900-1921)	11	1	2			8							
Тема 5. Військово-політична думка міжвоєнної доби	11	1	2			8							
Тема 6. Військово-політична думка періоду Другої світової війни	11	1	2			8							
Тема 7. Військово-політична думка української еміграції	11	1	2			8							
Тема 8. Сучасна українська воєнна доктрина	13	1	2			10							
Разом	90	8	16			66							

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Методологічні проблеми дисципліни. Історіографія	2
2	Тема 2. Історія української державності і форми існування військово-політичної думки	2
3	Тема 3. Військово-політична думка княжих і козацьких часів	2
4	Тема 4. Військово-політична думка початку ХХ ст. і визвольних змагань (1900-1921)	2
5	Тема 5. Військово-політична думка міжвоєнної доби	2
6	Тема 6. Військово-політична думка періоду Другої світової війни	2
7	Тема 7. Військово-політична думка української еміграції	2
8	Тема 8. Сучасна українська воєнна доктрина	2
	Разом	16

Самостійна робота

Самостійна робота з курсу «Українська військово-політична думка» складається із 66 год. Вона передбачає такі завдання: вивчення першоджерел (тексти), літератури з курсу (навчальні посібники, монографії), підготовку письмових оглядів ЗМІ і власних публікацій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Підготувати письмовий огляд літератури	8
2.	Написати публікацію на військову тематику	8
3.	Написати публікацію на військову тему	8
4.	Підготувати огляд на тему «Воєнний дискурс сучасних ЗМІ»	8
5.	Підготувати аналітичну публікацію	8
6.	Написати публікацію на військову тематику	8
7.	Написати публікацію на військову тематику	8
8.	Написати публікацію на військову тематику	10
	Разом	66

Методи контролю

Поточний контроль: відповідь на практичних заняттях , письмові роботи відповідь на практичних заняттях , письмові роботи (3 бали)

- сума балів за перший змістовий модуль (6 балів + 4 балів) – 10 балів

- сума балів за другий змістовий модуль (18 + 7 + 7 + 8) – 40 балів

У підсумку студент може набрати 50 балів.

- сума балів за перший змістовий модуль (6 балів + 4 балів) – 10 балів

- сума балів за другий змістовий модуль (18 + 7 + 7 + 8) – 40 балів

У підсумку студент може набрати 50 балів.

При оцінюванні виконання індивідуального завдання враховуємо: актуальність, самостійність, зміст, стиль, грамотність, публікацію в ЗМІ.

Поточний контроль: усна відповідь, кілька доповнень на практичному занятті – 5 бали; конспект першоджерел (посібники, оригінальна література) – 20 бали; виконання індивідуального завдання (написання реферату) – 25 балів; контрольна робота (за перший змістовий модуль) – 25 балів; контрольна робота (за другий змістовий модуль) – 25 балів;

Навчальна література

1. Животко А. Історія української преси. – Мюнхен, 1989-1990.
2. Преса боротьби й ідеї (західноукраїнська публіцистика першої половини ХХ ст.) : Зб. текстів (Уклад. і автор вступ. статті та коментарів С. Кость. – Львів, 1994. – 526 с.
3. Кость С. Нариси з історії української військової преси. – Львів, 1998. – 356 с.
4. Кость С. Західноукраїнська преса першої половини ХХ ст. у всеукраїнському контексті. Монографія. – Львів, 2006. – 513 с.;
5. Кость С. Історія української журналістики (західноукраїнська преса першої половини ХХ ст.: ідейно-концептуальні засади, періодизація). – Львів, 2008. – 272 с.;
6. Кость С. Історія української журналістики (західноукраїнська преса першої половини ХХ ст.: структура, проблематика. Книга перша). – Львів, 2008. – 304 с.;
7. Кость С. Західноукраїнська преса першої половини ХХ століття: Люди боротьби й ідеї (Бібліографічний довідник). Навчальний посібник / С. Кость. – Львів. – 2016. – 496 с.
8. Кость С. Історія української військової преси / С. Кость. – Львів, 2016. – 340 с.
9. Кость С. Журналістика і війна / С. Кость. – Львів, 2016. – 414 с.

Додаткова література

1. Допоміжна література

1. Якимович Б. Збройні Сили України: Нарис історії. – Львів, Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, «Просвіта», 1996. – 359 с.
2. Історія українського війська (від княжих часів до 20-х років ХХ ст. – Львів: Світ, 1992. – 704 с.
3. Колодзінський М. Українська воєнна доктрина. - Торонто, 1957. – 62 с.
4. Палій Р. Історія України. – Київ, 2012. – 524 с.
 10. Митрополит Андрей Шептицький: Життя і діяльність: Документи і матеріали. 1899-1944. – Львів, 1998.
 11. Мірчук П. Нарис історії ОУН. – Мюнхен; Лондон; Нью-Йорк, 1968.
 12. Павлюк І. Українські часописи Волині, Полісся, Холмщини та Підляшшя (1917-1939): Анотований покажчик. – Львів; Луцьк, 1997; його ж; Українська легальна преса Волині, Полісся, Холмщини та Підляшшя 1917-1939, 1941-1944 рр. – Львів, 2001.
 13. Романюк М. Українська преса Північної Буковини як джерело вивчення суспільно-політичного життя краю (1870-1940 рр.). – Львів, 2000.
 14. Романюк М., Габор В. Закарпатська україномовна преса 20-30-х років: до питань історіографії та методики дослідження // Зб. праць НДПЦ. – Львів, 1995. – Вип. 2. – С. 136-151.
 15. Рудницька М. Українська дійсність і завдання жінки: Промова, виголошена на відкритті Українського жіночого конгресу 23 червня 1934 р. в Станіславові. – Львів, 1934.
 16. Сніцарчук Л. Українська сатирично-гумористична преса Галичини 20-30-х рр. ХХ ст.: історико-функціональний аспект та інтерпретаційні особливості. – Львів, 2001.
 18. Тернопільський Ю. Українська преса з перспективи 150-ліття. – Джерсі Сіті, 1974.